

Examenvragen computerhardware 2021-2022

Hoofdstuk 2

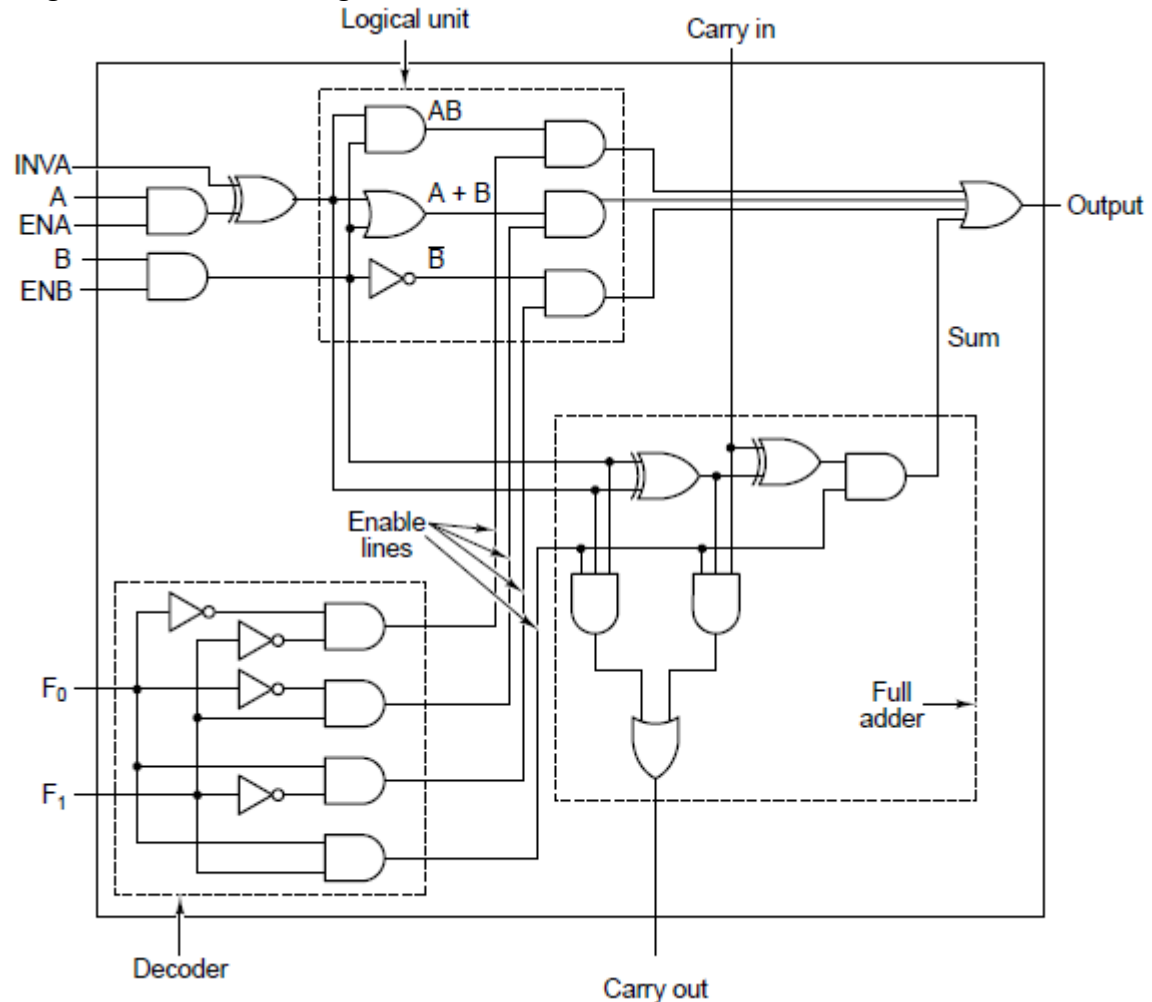
1. Welke zijn de onderdelen van een CPU (pagina 55-56)? Geef een korte beschrijving van wat een datapad is en op welke manier instructies er op uitgevoerd worden. (pagina 56-58) Wat wordt er bedoeld met een CISC-architectuur? (pagina 60-61)
2. Wat is de achterliggende gedachte bij een RISC-architectuur? (pagina 62-63) Aan welke voorwaarden moeten instructies voldoen en waarom moeten ze aan die voorwaarden voldoen? (pagina 63-65) Beschrijf hoe een klassieke 5-traps RICS-pipeline functioneert.(pagina 66-67) Hoe werd de pipeline bij de Pentium CPU geïmplementeerd? (pagina 68)
3. Wat is het verschil tussen een GPU en een vector processor? Leg uit hoe ze beide functioneren. Wat streven ze allebei na? Wat wordt er bedoeld met een multiprocessor en met een multicomputer? (pagina 69-73)
4. Wat is BCD-codering? (pagina 74)
Wat is het verschil tussen big endian notatie en little endian notatie. Geef een voorbeeld waarbij je illustreert dat wanneer beide architecturen gegevens met elkaar zouden uitwisselen het omdraaien van de bytes niet werkt. (pagina 76-78, zie voorbeeld les)
5. Beschrijf kort het idee achter cache-geheugens. Op basis van welk principe dragen cache geheugens bij tot prestatieverbeteringen? Geef enkele voorbeelden (minstens drie) om dit te verduidelijken. Welke mogelijkheden zijn er om cache-geheugens te voorzien en welk verband is er met de Harvard architectuur? (pagina 82-85...)
6. Hoe is een sector van een harde schijf opgebouwd? (zie extern pdf-document)Wat wordt er in termen van een harde schijf bedoeld met heads, cylinders en sectors? (pagina 88-89) Wat is het voordeel om sporen onder te verdelen in zones? (pagina 90) Wat zijn de twee belangrijkste eigenschappen die bijdragen tot de performantie van een harde schijf? (pagina 89) Bespreek
7. De IDE-interface kende lange tijd een beperking op schijfcapaciteiten tot 504 MB. Leg uit hoe dit komt (zie slides). Hoe heeft men dit opgelost en wat is momenteel de maximum schijfcapaciteit en leg uit hoe men tot dat getal komt? (zie les) Wat was de maximumoverdrachtsnelheid van deze interface (zie les)? Wat is de opvolger van de IDE/ATA-interface? (pagina 91-92)
8. SCSI, voor wat staat het en wat zijn de belangrijkste verschillen met de IDE-interface? In welke grootteorde liggen de overdrachtsnelheden die men via de SCSI-interface haalt? Wat is de moderne opvolger van de SCSI-interface? (pagina 92-94, zie les)
9. Uit wat zijn SSD's opgebouwd? Wat zijn de belangrijkste verschillen tussen harde schrijven en SSD's? Wat zijn de voor- en nadelen van beide opslagmedia? (pagina 97-99 en slides)
10. Waarvoor staat RAID? Waarom werd RAID bedacht en wat is de tegenhanger van RAID? Vermeld zeker en vast de verschillen tussen beide en ook hun voor- en nadelen. Bespreek de algemene werking van RAID. RAID-0, RAID-1, RAID-2, RAID-3, RAID-4 en

RAID-5 zijn allen implementaties van RAID. Bespreek per implementatie of deze nog gebruikt wordt, hoeveel schijven er minimum vereist zijn en hoe het werkt. Wat wordt er bij RAID-4 bedoeld met de schrijfstraf? Veronderstel dat je RAID-3 gebruikt met 4 schijven en dat de derde schijf crasht. Hoe kan je de data op de gecrashte schijf reconstrueren? (pagina 94-97)

11. Wat is een I/O-bus? Welke zijn de componenten waaruit ieder device bestaat? Geef elke stap in het communicatieproces tussen CPU en harde schijf bij het opvragen van een sector. Wie vraagt wat aan wie en hoe wordt de transactie beëindigd? Wat is de taak van de busarbiter en hoe worden prioriteiten over de devices verdeeld? (pagina 108-110)
12. Na verloop van tijd is men overgeschakeld naar systemen met meerdere bussen, waarom heeft men een meer “lokale” bus toegevoegd? Bespreek kort de werking van PCI/PCIe. Wat zijn de voornaamste redenen dat men tegenwoordig overschakelt van parallelle naar seriële bussen? (pagina 111-112)
13. Bespreek de werking van een laser-printer. Wat is de taak van de embedded CPU? Hoe gaat men grijstinten afdrukken? Bespreek grondig wat het probleem is bij het afdrukken van kleuren? (pagina 122-125)
14. Wat zijn de verschillende soorten touchscreens? Wat wordt bedoeld met ghosting (gebruik een schets om te tonen wat het probleem is)? (pagina 113-115)
15. Wat is ASCII-encoding? Hoe werd ASCII later uitgebreid? Wat is Unicode en bespreek de beperkingen ervan (gebruik de juiste terminologie)? Bespreek gedetailleerd UTF-8 (opbouw, werking, gebruik,...). (pagina 137-142)

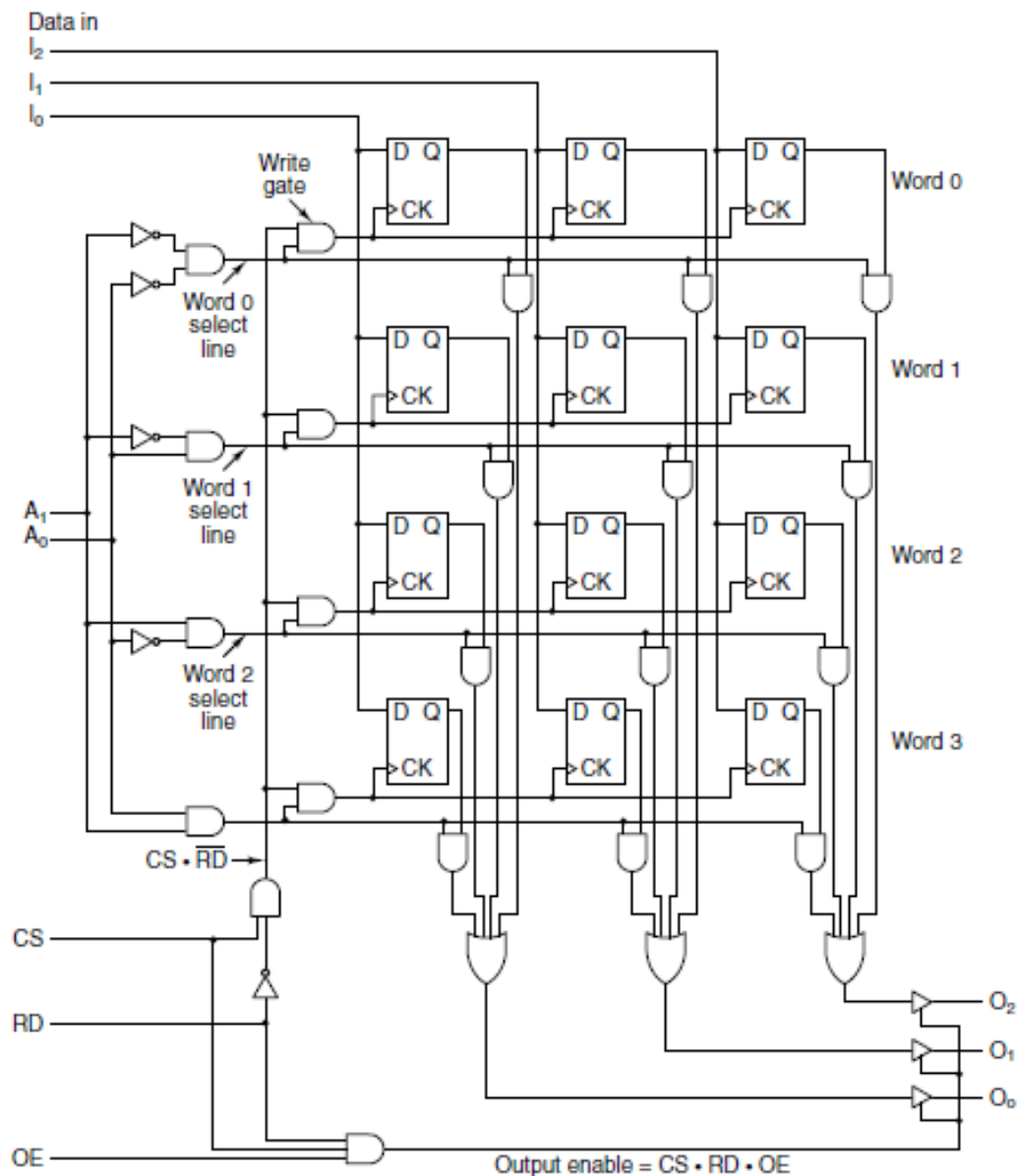
Hoofdstuk 3

16. Maak een schets van een half adder en een full adder. Waarom is een half adder niet voldoende? Wat is een ripple carry adder en wat is een carry select adder? (pagina 165-166)
17. Gegeven onderstaande figuur:

Bespreek de werking van deze 1-bit ALU. Hoe kan je aan de hand van deze schakeling een 16-bit ALU maken? (pagina 166-167)

18. Gegeven onderstaande figuur:

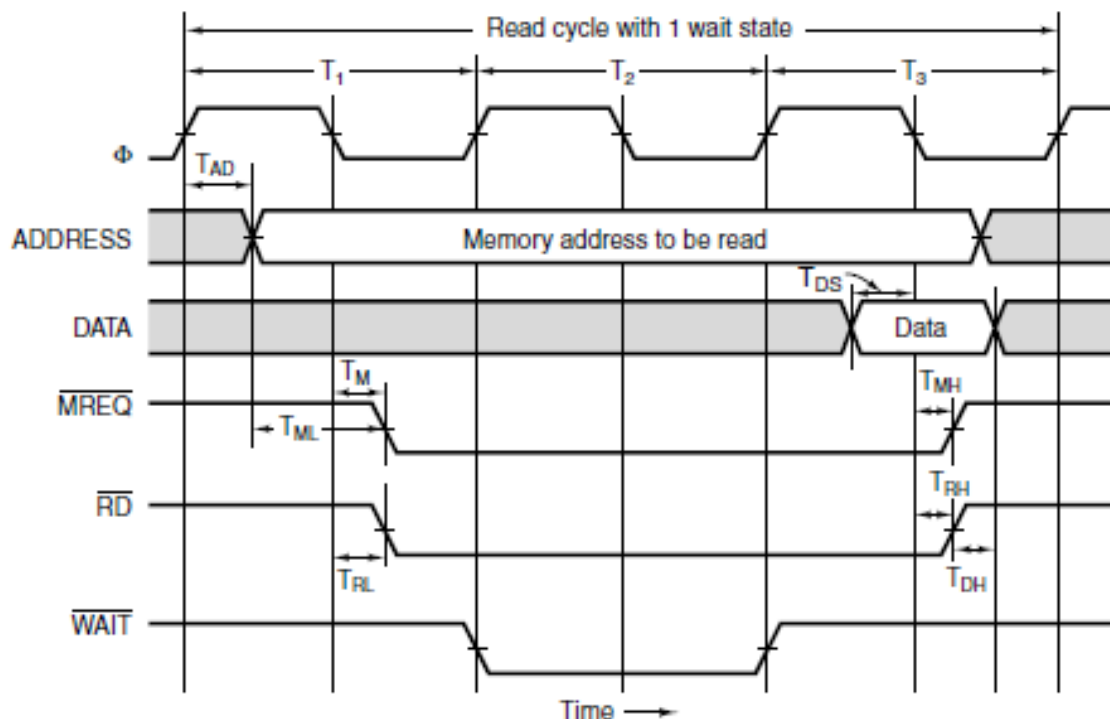

Bespreek de werking van dit 12-bit geheugen. Wat is de functie van iedere signaallijn? Wat is de functie van de non invertende buffers? Hoeveel signaallijnen zou een equivalent 12-bit register hebben? (pagina 174-177)

19. Geef drie mogelijke indelingen voor een geheugenchip. Wat zijn de voor- en nadelen van elk dergelijk ontwerp? (pagina 178 – 179)
20. Wat is ROM-geheugen en wat is RAM-geheugen? Met RAM bedoelt men doorgaans "Random Access Memory". Wat bedoelt men in deze context met "Random Access"? Wat is een betere invulling voor dit acroniem? Geef een overzicht van alle RAM-geheugens. Geef aan welke asynchroon werken en welke synchroon zijn. Wat is het verschil tussen synchrone en asynchrone geheugens? Bespreek (pagina 180-183)
21. Welke invloed hebben de breedte van de adres- en databus op de werking van een CPU? Wat is het verband met de woordlengte van de CPU? (zie les en pagina 190-191)
22. Wat bedoelt men met bus master, bus slave, bus driver, bus transceiver? Waarom kunnen de I/O-pinnen van een microcontroller niet rechtstreeks worden verbonden met een

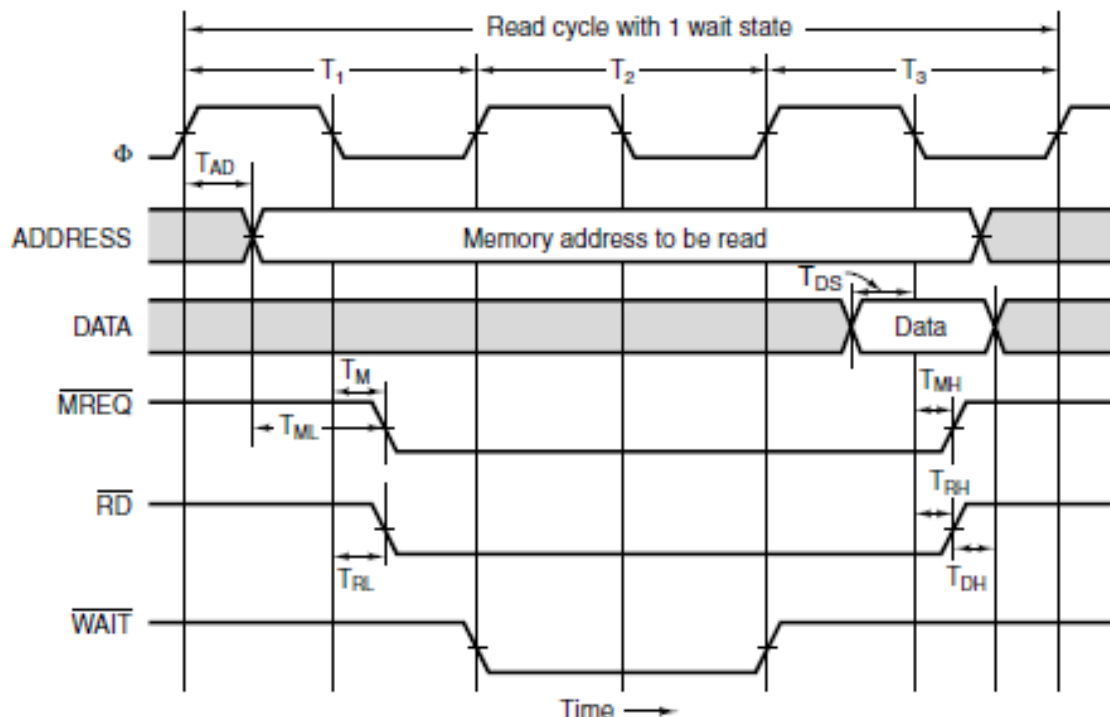
bus? Wat bedoelt men met wired-OR? Maak een schets en bespreek. (online les + pagina 189)

23. Gegeven volgende synchrone bus:

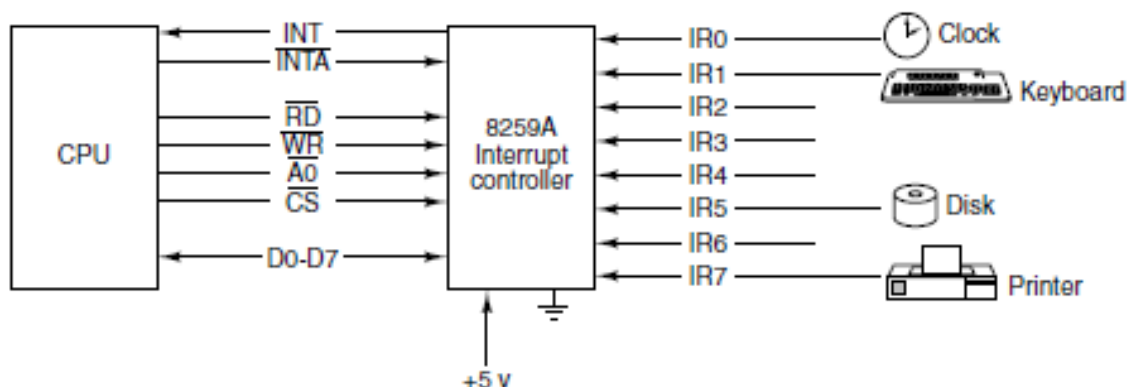
Geef de functie van iedere signaallijn en bespreek de werking als je weet dat de klokfrequentie 100MHz bedraagt en als je weet dat het geheugen 15ns nodig heeft om data op te halen.

24. Gegeven volgende synchrone bus:

Maak van deze bus een asynchrone bus. Welke signaallijnen moeten weg en welke komen erbij? Bespreek de werking van de door jou voorgestelde asynchrone bus. (pagina 194-196)

25. Maak een schets van een gecentraliseerde bus arbiter gebruikmakend van daisy chaining met twee prioriteitsniveaus. Wat bedoelt men met een gecentraliseerde arbiter? Op welke manier kan een device een aanvraag indienen? Hoe kan je er voor zorgen dat het verkiezingsproces voor het volgende device reeds kan starten terwijl een ander device de bus gebruikt? Waar zou je de CPU plaatsen in deze schakeling? (pagina 196-197)
26. Wat is de meest eenvoudige manier om zonder daisy chaining aan gedecentraliseerde busarbitrage te doen? (pagina 198)
27. Bespreek stap voor stap hoe een interrupt afgehandeld wordt op de 80x86 m.b.v. de 8259A prioriteitsinterruptcontroller. Begin vanaf het moment dat een device via een IRQ-lijn interrupt geeft en stop van zodra de CPU aan de 8259A meldt dat hij afgehandeld is. Waarvoor dienen de andere signaallijnen zoals A0, RD, WR,... van de 8259A? (pagina 200)

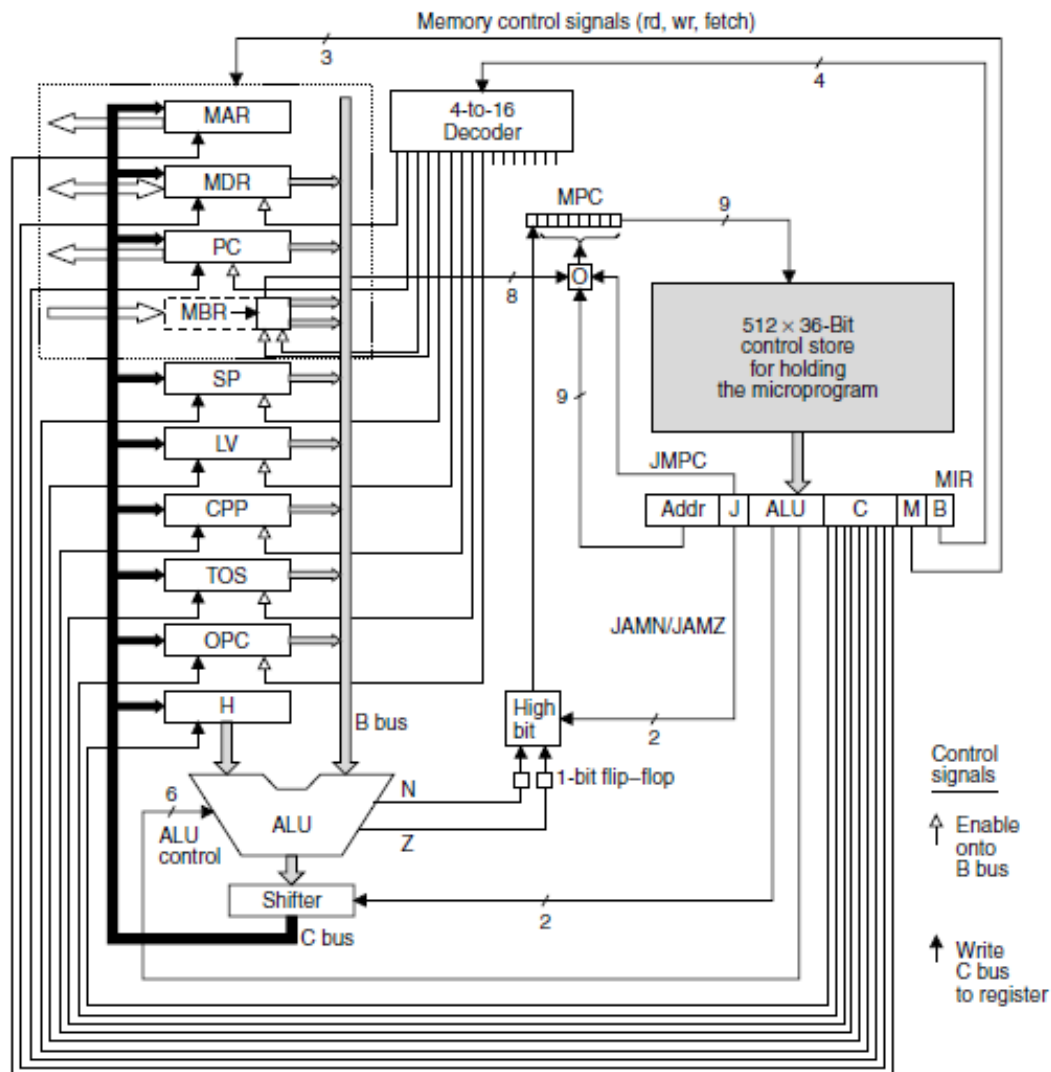

28. Geef zoveel mogelijk eigenschappen/kenmerken van de i7-CPU (algemeen, uitbereidingsmogelijkheden, warmteproblematiek, interruptmechanismes, energieconsumptie,...). (pagina 201-206)
29. Hoe wordt “pipelining” voorzien op de DDR3 SDRAM geheugenbus? Welke verschillende fasen zijn er en maak/bespreek een schets. Leg uit hoe, waar en waardoor er overlap van geheugenaanvragen kan optreden. (pagina 206-208)
44. Maak een schets van een PIO-module met drie 8-bit digitale I/O-poorten. Welke signaallijnen zijn er? Er zijn 4 adressen nodig, waarvoor worden die adressen gebruikt? (pagina 233)
45. Veronderstel dat je op een CPU met 16-adreslijnen een 2048 bytes ROM-module wil aansluiten, een 2048 bytes RAM-module en een PIO-module met drie I/O-registers. Voorzie voor deze modules ‘handige’ adressen en geef de geheugenmap van de CPU. Wat wordt er bedoeld met memory mapped I/O? Wat wordt er bedoeld met partiële adresdecodering en waarom wordt het ontraden? (pagina 234-235)

Hoofdstuk 4

46. Via welke twee registerparen kunnen er op de MIC-1 geheugenoperaties plaatsvinden? Wat is het verschil tussen beide? Welk probleem treedt er op wanneer je weet dat er slechts één adresbus voorhanden is en hoe wordt het opgelost? Wanneer kunnen er binnen een datapadcyclus geheugenoperaties gestart worden en wanneer zal het resultaat beschikbaar zijn? Wat wordt er bedoeld met sign extension en waar/waarom wordt het op de MIC-1 toegepast? (pagina 249-250)

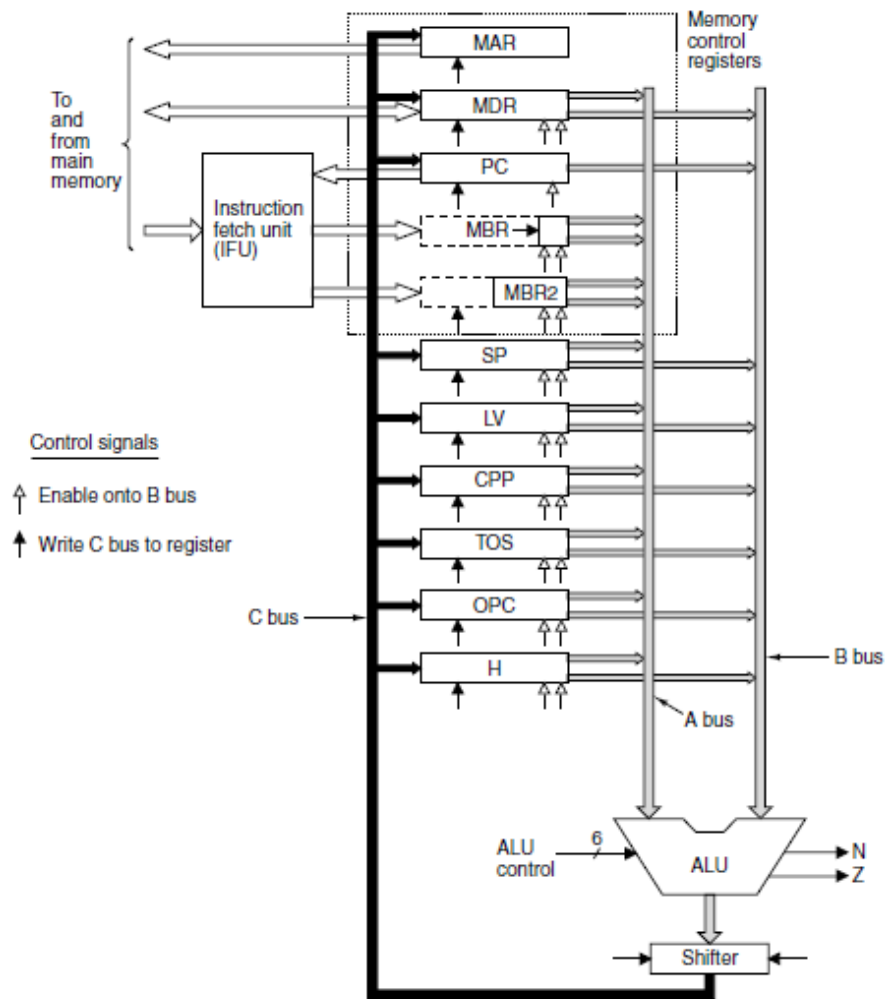
47. Gegeven de microarchitectuur van de MIC-1

Leg gedetailleerd uit hoe een datapadcyclus op de MIC-1 verloopt. Enerzijds wordt er gevraagd welke signalen er naar het datapad gestuurd worden en welke timing er hierbij gebruikt wordt en anderzijds hoe het adres van de volgende micro-instructie zal worden bepaald. Waarom is de MPC een virtueel register? (pagina 251, 253-257)

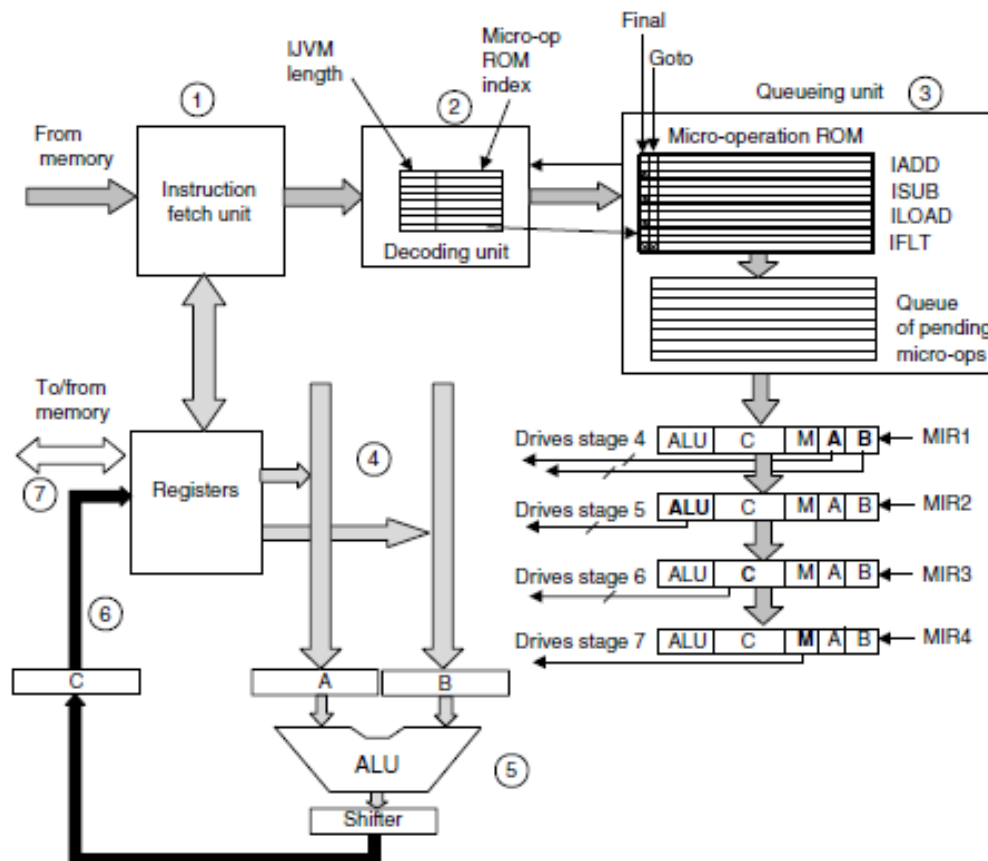
48. Waarom wordt er voor lokale variabelen gebruikgemaakt van een stapel? Waarom kan je dus niet aan elke variabele een uniek adres toekennen?
49. Wat wordt er bedoeld met de datapadlengte? Welke drie zaken worden er toegepast op de MIC-1 om tot de MIC-2 te komen (gewoon benoemen en wat uitleg over geven, zeker geen MAL-code voorzien)? (pagina 285-287)
50. Maak een schets van de IFU die men bij MIC-2 gebruikt? Beschrijf welke registers er zijn en hoe de interne werking verloopt? Voorzie voor de interne buffer een FSM. Waarom wordt de C-bus door de IFU constant in de gaten gehouden? (pagina 288-290)

51. Gegeven de micro-architectuur van de MIC-2

Welke drie zaken moet men toevoegen om van dit ontwerp naar een gepipelinede versie met vier stages te evolueren en waarom? Welke vier fasen kent de MIC-3? (pagina 295-299)

52. Gegeven de microarchitectuur van de MIC-4

Bespreek de werking van iedere fase van deze microarchitectuur. Leg daarnaast ook uit hoe een ISA-level instructie opgesplitst wordt in micro-operaties en welke problemen hierbij kunnen optreden. Wat is het verschil tussen een micro-instructie en een micro-operatie? (pagina 300-303)

53. Wat is het idee achter cachegeheugens waardoor prestatiewinst geboekt wordt? Geef hierbij een aantal voorbeelden. Geef twee mogelijke implementaties van cachegeheugens en bespreek de werking ervan. Met welke berekening kan je achterhalen op welke lijn een cachelijns zich zou moeten bevinden? Wat zijn de mogelijkheden bij schrijfoperaties? (pagina 304-310)
54. Waarom vormen (on)voorwaardelijke spronginstructies in combinatie met pipelining een probleem? Wat is de meest eenvoudige manier om dit op te lossen zonder gebruik te maken van een geschiedenistabel? (pagina 310-312)
55. Wat is dynamische sprongvoorspelling? Geef drie mogelijke implementaties (één voorspellingsbit, twee voorspellingsbits, ...). Welke techniek analoog aan cachegeheugens kan je hier ook toepassen? Geef voor de implementatie met twee voorspellingsbits het FSM. Aan de hand van welke formule kan je de lijn gaan achterhalen waar voor een gegeven spronginstructie de voorspellingsbits te vinden zijn. Wat gebeurt er wanneer een spronginstructie niet voorkomt? (pagina 312-314)
56. Wat is statische sprongvoorspelling? (pagina 315)
57. Wat wordt er in computerterminologie bedoeld met een scorebord? Waarvoor dient het en uit welke delen bestaat het? (pagina 315-317)

58. Gegeven de volgende (micro-)instructies:

```
R3=R0*R1
R4=R0+R2
R5=R0+R1
R6=R1+R4
R7=R1*R2
R1=R0-R2
```

Ga er van uit dat je beschikt over een superscalaire architectuur waarbij per klokcyclus twee instructies kunnen worden ge-issued. Veronderstel ook dat het volledig uitvoeren (van het decoderen tot de writeback-fase dus) van een optel- of aftrek-instructie, opgehaald in cyclus n , tegen het einde van cyclus $n+2$ klaar is. Voor een vermenigvuldigingsopdracht is het resultaat pas bekend op het einde van cyclus $n+3$.

Geef het scorebord voor de het uitvoeren van deze instructies wanneer alles instructies mooi in volgorde worden uitgevoerd. Welke dependencies kom je tegen en hoe worden ze al dan niet opgelost (geen code, gewoon omschrijven)? Waarom worden instructies ook mooi in volgorde beëindigd? (pagina 315-320)

59. Gegeven onderstaand codefragment:

```
evensum=0;
oddsum=0;
i=0;
while (i<limit){
    k=i*i*i;
    if (k%2==0)
        evensum+=k;
    else
        oddsum+=k;
    i++;
}
```

Wat is een basisblok en deel bovenstaande code op in basisblokken.

Veronderstel dat evensum en oddsum de enige variabelen zijn die zich niet in registers bevinden. Wat is speculatieve uitvoering en welke problemen kunnen er zich voordoen. Hoe kunnen ze worden opgelost?

Wat is het gevaar bij het toepassen van speculatieve uitvoering op onderstaand probleem? (pagina 320-323)

```
if (x>0) z=y/x;
```

Hoofdstuk 8

60. Bespreek het principe van een VLIW-processor. Wat is het verschil met een superscalaire architectuur? Wat is predicated execution en wat is het voordeel er van? Wat is saturated arithmetic? (pagina 555-556, predicated execution/saturated arithmetic 559)
61. Bespreek de drie mogelijkheden om aan multithreading te doen. Wanneer wordt er van thread gewisseld? Welke problemen ontstaan er bij het gebruik van een gedeelde pipeline? Wat zijn de voor- en nadelen van iedere vorm van on chip-multithreading? (pagina 562-564)
62. Bij hyperthreading op de i7 (simultane multithreading) worden bronnen gedeeld op drie verschillende manieren. Dewelke en wat is voordeel/nadeel ervan? Welke zaken zijn per thread uniek en worden dus niet gedeeld en waarom kunnen ze niet gedeeld worden? Wat probleem treedt er op met betrekking tot cachegeheugens (geen tekening en geen voorbeelden uit de pipeline van de i7 zijn hier nodig, gewoon bespreken) (pagina 566-567)